

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

۵

۳۹۱۴۶

۱۳۸۰ / ۱۲ / ۲۰



دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی - درمانی قزوین
دانشکده دندانپزشکی

پایان نامه

جهت دریافت درجه دکترای دندانپزشکی

016351

موضوع:

بررسی نظرات دانشجویان دندانپزشکی مقطع بالینی نسبت به کاربرد
دروس علوم پایه در دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین

استاد راهنما

جناب آقای دکتر غلامرضا حسن زاده
دانشیار علوم تشریح

مشاور آماری

جناب آقای محمود علیپور حیدری
عضو هیئت علمی

نگارش

زهرا حاجی سید جوادی (۹۹۱۹ مهرماه ۱۳۷۴)

سال تحصیلی ۱۳۷۹-۸۰

شماره پایان نامه: ۱۶۷

الف

۳۹۸۴۶

تقدیم به روح زندگیم

تقدیم به آن کوه سترگ که در ناتوانی‌های کودکی در شکوفائی جوانی
و در تمامی مراحل زندگی پناه همه شادیه‌ها و غم‌هایم بوده و هست.

تقدیم به چشمه همیشه جوشان محبت
تقدیم به مادرم

تقدیم به او که:

لز نگاه پر مهر آفتابیش بالیدم
و از پیوند ماندگار روحتن شکوفه زدم
تقدیم به پدرم
مرد بزرگوار و مشفق که تکیه گاه من در زندگیست.

تقدیم به عزیز شهربانم

برادر بزرگوارم دکتر علیرضا

تقدیم به او که راه رفتن در صعب‌ترین راهها را به من آموخته است.
تقدیم به او که رفیق شفیق، مشاور و همگامی صالح و خیراندیش در تمام
زندگیم می‌باشد.

تقدیم به برادر کوچکم محمد جوان:

کسی که قلب پاکش مظهر گذشت و محبت است.

تقدیم به ستارہ بی نظیر آسمان قلبم

اللہ پاک و محبت

تقدیم به تنہا خواہرم

تقدیم به سہیلای عزیزم

تقدیم به شوہر خواہر عزیزیم : دکتر ابوالفضل قبادی

لو کہ صداقت رفتارش و ایمان پاکش درس زندگی را به من آموخت

تقدیم به عزیزى زیبا و نازنین

خواہر زادہ کوچکم

تقدیم به «کبریا قبادی»

تقدیم به :

استاد ارجمند، دکتر غلامرضا حسن زاده
اگر توفیقی داشته‌ام تنها به مدد راهنمایهای دلسوزانه و بیدریغ ایشان بوده است.
حسن رفتار ایشان به من درس مسلمانی آموخت

أَفْضَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنَهُمْ خُلُقًا

برترین مؤمنین از نظر ایمان، کسی است که بهترین اخلاق را دارا باشد.
شاگردی ایشان از افتخارات دوران زندگی من است.

تقديم به:

هئیت محترم قضات و به آنان که به من آموختند

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	چکیده
	پیشگفتار:
۴	بیان مساله
۵	تعریف واژه‌ها
۱۶	هدف کلی
	فصل اول
۱۷	بازنگری منابع
	فصل دوم
۲۲	روش‌های اجرایی
۲۴	نتایج
۴۶	بحث و نتیجه‌گیری
۵۱	پیشنهادات
۵۱	فهرست منابع
	ضمیمه:
۵۵	پرسشنامه اطلاعاتی
۵۶	نمودارها

فهرست جداول

- جدول ۱: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس آناتومی عمومی ۲۴
- جدول ۲: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس آناتومی سروگردن ۲۵
- جدول ۳: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس آناتومی سیستم عصبی ۲۶
- جدول ۴: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس بافت‌شناسی عمومی ۲۷
- جدول ۵: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس جنین‌شناسی ۲۸
- جدول ۶: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس بیوشیمی ساختمانی ۲۹
- جدول ۷: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس بیوشیمی متابولیسم ۳۰
- جدول ۸: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس ایمنی‌شناسی ۳۱
- جدول ۹: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس میکروبی‌شناسی ۳۲
- جدول ۱۰: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس ویروس‌شناسی ۳۳
- جدول ۱۱: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس فیزیولوژی ۳۴
- جدول ۱۲: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس بهداشت ۳۵
- جدول ۱۳: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس پاتولوژی عمومی ۳۶
- جدول ۱۴: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس ژنتیک انسانی ۳۷
- جدول ۱۵: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس فیزیک پزشکی ۳۸
- جدول ۱۶: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس روانشناسی عمومی ۳۹
- جدول ۱۷: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس آمار حیاتی ۴۰
- جدول ۱۸: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس آمار حیاتی ۴۱
- جدول ۱۹: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس فارماکولوژی ۴۲

- جدول ۲۰: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس بافت‌شناسی فک و دهان ۴۳
- جدول ۲۱: توزیع فراوانی نمرات داده شده به درس جنین‌شناسی فک و دهان ۴۴
- جدول ۲۲ - خلاصه نتایج حاصل از بررسی نظرات دانشجویان دانشکده دندانپزشکی قزوین
نسبت به کاربرد دروس علوم پایه در مقطع بالینی به ترتیب نزولی ۴۹
- جدول ۲۳ - مقایسه نتایج حاصل از بررسی نظرات دانشجویان دندانپزشکی با پزشکی قزوین
در مورد کاربرد دروس علوم پایه در مقطع بالینی ۵۰

چکیده

مراکز آموزشی در عصر جدید در کلیه مقاطع هر روز دگرگونی‌های اساسی می‌یابد. دانشجویان که بایستی به عنوان آینده سازان جامعه در آینده نزدیک پا به عرصه کار و تلاش بگذارند می‌توانند نظرات ارزشمندی در خصوص برنامه‌های آموزشی و تاثیر آن بر فرآیند یادگیری ارائه دهند که برای مراکز آموزشی حائز اهمیت فراوان خواهد بود.

از جمله این نظرات بحث در مورد اهمیت و کاربرد دروس علوم پایه در مقطع بالینی است زیرا دانشجویان نظرات متفاوتی را در خصوص کاربرد دروس علوم پایه ارائه می‌کنند که جای بحث و تأمل دارد.

این تحقیق یک پژوهش کاربردی است که به روش توصیفی انجام شده است و جمعیت مورد مطالعه دانشجویان مقطع بالینی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین هستند که مایل به همکاری و تکمیل پرسشنامه تهیه شده هستند. لازم به ذکر است که در این پرسشنامه براساس میزان کاربرد دروس نمرات صفر تا چهار برایشان در نظر گرفته شده که صفر مبین این امر است که درس مربوطه از نظر دانشجو اصلاً کاربردی ندارد در حالیکه نمره ۴ بیانگر حداکثر کاربرد آن درس در مقطع بالینی است.

کلیه اطلاعات حاصله به کمک رایانه به صورت آمار و ارقام درآمده و با توجه به متغیرها پرسشنامه بررسی شد و روابط معنی دار مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

مهمترین یافته‌ها بیانگر این امر است که یک جدائی نسبی و عدم هماهنگی بین دروس علوم پایه و دروس مقطع بالینی وجود دارد که دانشجویان را دچار یک سردرگمی و خستگی می‌نماید و فاصله زمانی نسبتاً طولانی بین این دو مقطع تشدیدکننده این مساله می‌باشد و از علل موثر دیگر شاید عدم آشنائی اساتید علوم پایه با مشکلات و مسائل دروس بالینی باشد که به نظر می‌رسد در مورد حل این مشکل باید از طرف مسؤولین امر اقدام گردد.

این تحقیق نشان داد که به عقیده دانشجویان دندانپزشکی قزوین دروس آناتومی سر و

گردن، زبان تخصصی و فارماکولوژی به ترتیب با میانگین نمرات ۳/۷۶، ۳/۴۹ و ۳/۴۲ دارای بیشترین کاربرد و دروس بیوشیمی متابولیسم، بیوشیمی ساختمانی و فیزیک پزشکی به ترتیب با میانگین نمرات ۰/۷۶، ۰/۸۱ و ۱/۱۶ نمره دارای کمترین کاربرد در مسائل بالینی می‌باشند.

از جمله نتایج جالب دیگر، مقایسه دروسی است که قسمتی از آنها در مقطع علوم پایه بصورت عملی ارائه می‌گردد با دروسی که صرفاً بصورت تئوری محض ارائه می‌گردند. رابطه معنی داری در بررسی و نظر خواهی بدست آمد و میانگین حاصل از دروسی که بخش عملی دارند ۲/۴۳ می‌باشد در حالی که دروس نظری میانگین ۱/۹۸ را کسب کرده‌اند که این امر بیانگر موفقیت نسبی دروس عملی می‌باشد.

با توجه به نیازهای فعلی و آینده دانشجویان، لازم است محتوای برخی از دروس علوم پایه دندانپزشکی مورد بازنگری و اصلاح قرار بگیرد و بهتر است حداکثر تلاش جهت تطابق محتوای دروس علوم پایه با مسائل بالینی صورت گیرد. نیاز به انجام تحقیقات گسترده در زمینه استفاده از شیوه‌های نوین آموزش دندانپزشکی جهت تدریس دروس علوم پایه احساس می‌شود.

سپاسگزاری

سپاس خدای منان راست که همت و توان انجام این تحقیق را به اینجانب اعطا نمود و با یاری و رحمت بی پایان او توانستم گامی هر چند ناچیز ولی انشاء... موثر و مثبت در امر بهبود کمی و کیفی آموزش دندانپزشکی در دانشکده دندانپزشکی قزوین بردارم و شاید موجب رضایتش فراهم آید و توشه‌ای باشد برای روز حساب و همچنین بدینوسیله تشکر و قدردانی خود را از استاد راهنما جناب آقای دکتر غلامرضا حسن زاده معاونت محترم آموزشی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین اعلام می‌دارم و از یاری و همکاری بیدریغ ایشان در تمام مراحل انجام این تحقیق متشکر و سپاسگزارم.

و همچنین سپاس و قدردانی خود را از مشاور آماری این پژوهش جناب آقای علیپور ابراز داشته از خداوند متعال موفقیت و نیکبختی برای این عزیز خواهانم.

در پایان از کلیه دانشجویان مقطع بالینی دانشکده دندانپزشکی دانشگاه علوم پزشکی قزوین که با صبر و دقت نقش اصلی را در به ثمر نشستن این تحقیق داشتند سپاسگزارم.

اجرکم عند الله و من الله توفیق و علیه تکلان

زهرا حاجی سید جوادی

بیان مساله

از آنجا که در بین دانشجویان دوره بالینی رشته دندانپزشکی میزان قابل استفاده بودن و سطح کیفی و کمی آموزش علوم پایه همیشه مورد تردید و سوال بوده است و نیز در بین مسئولین آموزشی دانشگاه آگاهی از میزان مفید بودن دروس علوم پایه جهت برنامه‌ریزی‌های آینده و بکار بردن روشهای آموزشی بهتر و مؤثرتر تعیین کننده است و تاکنون به نظر می‌رسد در هیچ دانشکده دندانپزشکی، کار با زیر بنای علمی و کارشناسی شده در مورد میزان قابل استفاده بودن و کاربردی بودن دروس علوم پایه برای رشته دندانپزشکی صورت نگرفته است بر آن شدم که با کمک از علم آمار و با روشهای پژوهشی تا حدودی پاسخ این سوالات را داده کمکی برای بهتر شدن کمی و کیفی آموزش علوم پایه به مسئولان برگزاری آموزش علوم پایه کرده باشم. بر هیچ کس پوشیده نیست که دوران تحصیل علوم پایه که دو سال از بهترین اوقات تحصیل دانشجویان دندانپزشکی را شامل می‌شود از سخت‌ترین و خسته کننده‌ترین دوران تحصیل علم دندانپزشکی است. اگرچه کسانی که در گذر از این مرحله دچار ناکامی شده‌اند و یا با زحمت فراوان و با چند ترم تاخیر از این اولین خان دندانپزشکی عبور کرده‌اند زیاد نیستند ولی مشقت و سردرگمی در این مرحله به دلیل تئوری بودن محض این دروس می‌باشد و دانشجویان در طی این چهار ترم تماسی با بیماران ندارند و خود را در محاصره دروس مختلف که بصورت نظری ارائه می‌شوند می‌یابند که باید همگی را بخاطر بسپارند.

در پژوهشی که در پیش رو دارید سعی شده است با توجه به میزان نیاز به تدریس و قابل استفاده بودن دروس علوم پایه در مقاطع بعدی و با در نظر گرفتن چند متغیر بررسی شده و با تجزیه و تحلیل داده‌ها و بررسی روابط معنی دار و با استفاده از نتایج حاصل از تحقیق پیشنهاداتی جهت ارتقاء سطح کیفی و کمی آموزش علوم پایه که اساس تربیت دندانپزشکان آگاه و حاذق می‌باشد تقدیم گردد، باشد که مورد تأیید حضرت حق واقع گردد. (۵)

دانشجوی دندانپزشکی
مقطع بالینی
نام و نام خانوادگی: ...
شماره دانشجویی: ...

تعریف واژه‌ها

آناتومی ماکروسکوپی یا کالبدشناسی:

۱- آناتومی عمومی

۲- آناتومی سر و گردن

۳- آناتومی سینم عصبی

۴- بافت‌شناسی (آناتومی میکروسکوپی)

۵- جنین‌شناسی (آناتومی تکاملی)

۶- بیوشیمی ساختمانی

۷- بیوشیمی متابولیسم

۸- ایمنی‌شناسی

۹- میکروبی‌شناسی (باکتریولوژی)

۱۰- ویروس‌شناسی

۱۱- فیزیولوژی

۱۲- بهداشت

۱۳- پاتولوژی عمومی

۱۴- ژنتیک انسانی

۱۵- فیزیک پزشکی

۱۶- روانشناسی عمومی

۱۷- آمار حیاتی

۱۸- زبان تخصصی

۱۹- فارماکولوژی

۲۰- بافت‌شناسی فک و دهان

۲۱- جنین‌شناسی فک و دهان